

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВНЗ УКООПСІЛКИ
“ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ТОРГІВЛІ”**

*Для участі у щорічному конкурсі
студентських наукових робіт
«Від студентського самоврядування –
до самоврядування громад»*

**ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТ-МЕНЕДЖМЕНТУ В РОБОТУ
ОРГАНІВ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОНТЕКСТІ
СПІВПРАЦІ З ОРГАНАМИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ
(на прикладі ВНЗ Укоопспілки
«Полтавський університет економіки та торгівлі»)**

Автор:

магістрантка
факультету економіки та менеджменту
спеціальності “Бізнес-адміністрування”
Костіна Надія Анатоліївна

Науковий керівник:

кандидат наук з держ. управління, доцент,
докторант кафедри парламентаризму та
політичного менеджменту
Національної Академії державного управління
при Президентові України
Ворона Петро Васильович

Полтава-2012

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНСЬКОГО САМОУПРАВЛІННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	6
1.1. Сутність, мета та організаційна структура студентського самоуправління.....	6
1.2. Особливості діяльності органів студентського самоуправління за кордоном.....	10
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ УКООПСІЛКА «ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ТОРГІВЛІ».....	20
2.1. Особливості організації діяльності студентського самоврядування ПУЕТ.....	20
2.3. Результати проведенного дослідження «Бачення студентського самоврядування ХХІ століття».....	27
3.1. Практична реалізація соціально-екологічного проекту «Створення парку відпочинку на території Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці, м.Полтава»	33
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Студентське самоврядування – одна з перших сходинок до громадянського суспільства. Студентське самоврядування – потужний фактор демократизації сучасної вищої школи, що сприяє вихованню у майбутніх фахівців лідерських якостей, формуванню громадянської свідомості, активної життєвої позиції.

Об'єктом дослідження є процес організації студентського самоврядування у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Предмет дослідження: умови, принципи, методи, шляхи та засоби здійснення ефективної організації студентського самоврядування у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Мета дослідження полягає у наданні теоретичного обґрунтування особливостей організації студентського самоврядування у вищому навчальному закладі, проведенні аналізу світового досвіду та практичній реалізації соціально-екологічного проекту «Створення парку відпочинку на території Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці, м.Полтава»

Гіпотеза дослідження: процес організації діяльності органів студентського самоврядування буде більш ефективним при впровадженні проектного менеджменту.

Мета та гіпотеза дослідження зумовили наступні **завдання:**

1. Узагальнити попередні дослідження, обґрунтувати та конкретизувати сутність понять «студентське самоуправління», «самоврядування» «органи студентського самоуправління».

2. Охарактеризувати можливі організаційні структури студентського самоврядування, визначити їх переваги та недоліки.

3. Проаналізувати світовий досвід організації студентського

самоврядування та визначити можливі шляхи його впровадження.

4. Розглянути особливості діяльності студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

5. Провести дослідження «Бачення студентського самоврядування XXI століття», SWOT-аналіз та на основі узагальнених результатів надати рекомендації щодо покращення роботи органів студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ».

6. Реалізувати соціально-екологічний проект «Створення парку відпочинку на території Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці, м.Полтава».

У процесі дослідження використовувалися наступні **методи**: теоретичні (при аналізі літератури вітчизняних та зарубіжних авторів з досліджуваної проблеми), історичний (при формулювання теоретичних узагальнень і висновків); емпіричні (при проведенні соціологічних досліджень, анкетування, SWOT-аналізу), статистичні (при підбитті підсумків анкетування, побудові схем та таблиць).

Дослідно-експериментальна робота проводилася у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Дослідженням було охоплено 321 студент з 12 груп факультету економіки та менеджменту, факультету фінансів та обліку та комерційно-товарознавчого факультету, а також заходи з реалізації соціально-екологічного проекту «Створення парку відпочинку на території Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці, м.Полтава».

Наукова новизна та теоретична значущість результатів полягає у тому, що вперше було проаналізовано організаційні структури виконавчого комітету Студентського союзу Оксфордського коледжу та Гарвардської бізнес школи, визначені їх недоліки та переваги, також було конкретизовано поняття «студентське самоуправління», охарактеризовано нормативно-правову базу у сфері студентського самоврядування, узагальнено досвід діяльності студентського самоуправління Англії, США, Франції, Румунії,

Німеччині та Польщі, визначені особливості діяльності студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ». Подальшого розвитку дістали дослідження моделі самоуправління колективу А.С. Макаренка.

Практична значущість результатів полягає у розробці і апробації методологічної основи соціально-екологічного проекту «Створення парку відпочинку на території Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці, м.Полтава», проведенні дослідження «Бачення студентського самоврядування XXI століття», SWOT-аналізу та наданні практичних рекомендацій для покращення роботи органів студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ».

Апробація результатів дослідження. Основні положення, висновки, рекомендації магістерської роботи доповідалися на VIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Європейська наука XXI століття – 2012» (Польща, 2012), VIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Новини передової науки – 2012» (Болгарія, 2012), XXXV науковій студентській конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2011 рік (Полтава, 2012), IX науково-практичній конференції студентів вищих навчальних закладів Укоопспілки «Інноваційні процеси і їх вплив на ефективність діяльності підприємства» (Вінниця, 2012). Результати дослідження відображено в збірнику Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Управління організацією навчально-виховного процесу в середній і вищій школі, присвяченої пам'яті А.С. Макаренка» (Полтава, 2012), I Всеукраїнської науково-практичної конференції «3 інноваційними ідеями в нову декаду XXI століття» (Полтава, 2012).

Робота складається зі вступу, двох розділів, загальних висновків, резюме, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 50 сторінок. У тексті вміщено 6 таблиці, 11 рисунків та 50 фотографій. Бібліографія налічує 73 літературних джерела.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНСЬКОГО САМОУПРАВЛІННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

1.1. Сутність, мета та організаційна структура студентського самоуправління

Студентське самоуправління у вищому навчальному закладі є невід'ємною частиною громадського самоврядування та гарантованим державою правом студентів самостійно або через представницькі органи вирішувати питання, віднесені до їх повноважень.

Першим нормативним актом, що передбачав право створювати органи студентського самоврядування був Закон України «Про освіту» від 23 березня 1991 року, який визнавав громадське самоврядування, у тому числі й студентське [2]. У 1996 році було прийнято Положення про державний вищий заклад освіти (затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 року), яким визначено мету, завдання, структуру органів студентського самоврядування [10]. Наступним документом, який закріпив права студентського самоврядування стало типові Положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах, затверджене наказом №166 Міністерства освіти і науки України від 3 квітня 2001 року [9].

Таким чином, на даний час нормативно-правова база у сфері студентського самоврядування складається з таких документів:

- Закон України «Про вищу освіту» (ст. 38, 37) [1];
- Типове положення про студентське самоврядування у ВНЗ, затверджене наказом Міністерства освіти і науки №166 від 3 квітня 2001 року. Цей наказ не зареєстровано в Міністерстві юстиції, як того

вимагає чинне законодавство, тобто він є не легітимним. Крім того, положення є типовим, тобто не обов'язковим для використання [9];

- Положення про державний вищий навчальний заклад, затверджене постановою Кабінету Міністрів України №1074 від 5 вересня 1996 року [10];

- Статут кожного ВНЗ, де має бути частина присвячена студентському самоуправлінню.

У типовому положенні, затвердженому Міністерством освіти і науки України, наведено таке визначення: «Студентське самоврядування у ВНЗ – це самостійна громадська діяльність студентів з реалізації функцій управління ВНЗ, яка визначається ректоратом (адміністрацією), деканатами (відділеннями) і здійснюється студентами відповідно з метою і завданнями, які стоять перед студентськими колективами» [9].

Студентське самоуправління (синонімами якого є самокерування, самоврядування) – форма управління, за якої студентство має право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління, або виборна установа, що здійснює таке управління, а також мати свої керівні органи.

Також його можна тлумачити як самостійну громадську діяльність студентів з реалізації функцій управління вищим навчальним закладом, яка визначається ректоратом (адміністрацією), деканатами (відділеннями) та здійснюється студентами згідно з метою й завданнями, які стоять перед студентськими колективами, функціонує з метою забезпечення виконання студентами своїх обов'язків і захисту їхніх прав та сприяє гармонійному розвитку особистості студента, формуванню в нього навичок майбутнього організатора, керівника.

Органи студентського самоуправління (ОСС) – це об'єднання студентів будь-якої частини студентської громади (вузу, факультету, гуртожитку тощо) для реалізації діяльності студентського самоврядування.

Студентське самоврядування здійснюється на рівні вищого навчального закладу, його структурних підрозділів (факультету, відділення,

курсу, академічної групи, груп за спеціальностями, гуртожитку, студентського містечка) з урахуванням типу та специфіки діяльності вищого навчального закладу.

Структура органів студентського самоврядування у різних вузах може бути різною. Але найбільш поширеною організаційною структурою органів студентського самоврядування в Україні є лінійно-функціональна оргструктура, яка у загальному вигляді зображена на рис. 1.

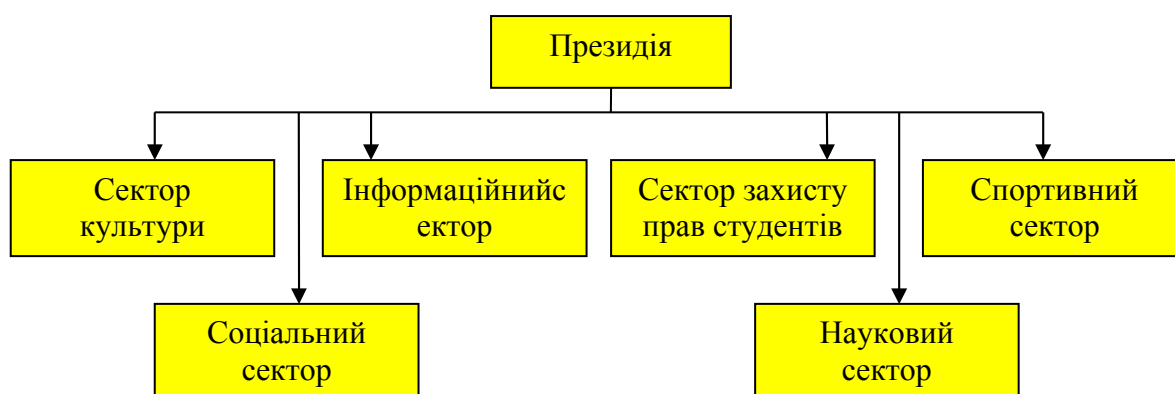

Рис. 1. – Лінійно-функціональна організаційна структура органів студентського самоврядування

Переваги лінійно-функціональної структури організації управління:

- 1) чіткість і простота взаємодії (неможливість отримання підлеглим суперечливих розпоряджень та вказівок);
- 2) забезпечує відносно швидке здійснення управлінських рішень завдяки своїй ієрархічності;
- 3) відповідальність кожного за виконання свого завдання (надійний контроль та дисципліна);

Недоліки лінійно-функціональної структури:

- 1) складність регулювання відносин різних секторів;
- 2) робота з постійним набором завдань, відсутність гнучкості структури;
- 2) опір здійсненню змін;

На сьогодні найбільш дієвою оргструктурою є матрична організація управління (рис. 2). Матричний тип організаційної структури — сучасний ефективний тип організаційної структури управління, що створюється шляхом поєднання структур лінійного та програмно-цільового типів.

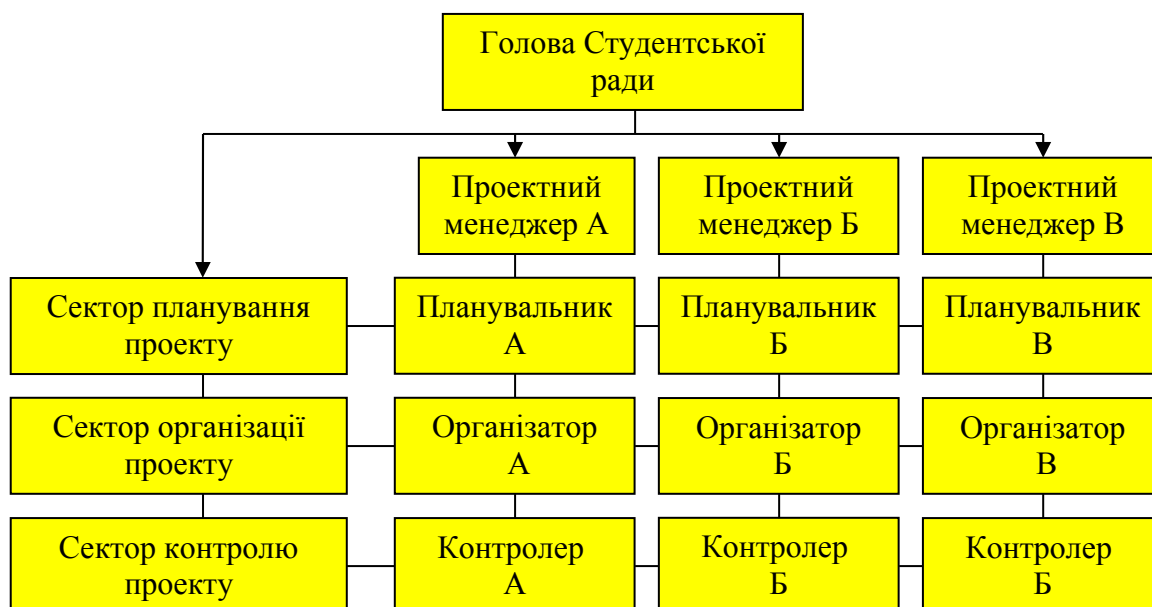

Рис. 2 – Матрична структура органів студентського самоврядування

Переваги матричних структур організації управління є:

- 1) створення організаційних умов для більш швидкого досягнення поставленої мети;
- 2) висока динамічність, гнучкість структури на зовнішні зміни;
- 3) швидке стратегічне реагування;
- 4) ефективна координація робіт по досягненню загальної мети;
- 5) оптимізація використання ресурсів (особливо людських);
- 6) орієнтація на інноваційне мислення та нововведення;

Розглядаючи студентське самоуправління з точки зору педагогіки, а саме вплив на свідомість студентів як незалежного фактору, то слід наголосити, що цей вид діяльності передбачає не тільки активну участь студентів у громадському житті, а й певні принципи в роботі студентського самоврядування. А саме такі: планування, виконання та оцінку діяльності.

Саме ці принципи, що покладені в основу самостійної діяльності, є основними критеріями оцінки ефективності роботи студентського самоврядування за якими буде доцільно проводити оцінювання. Тобто, студентське самоврядування є дієвою формою самовиховання.

Отже, студентське самоврядування є засобом реалізації студентською громадою своїх прав, обов'язків та ініціатив через прийняття рішень і їх впровадження за допомогою власних ресурсів у сфері, що визнається адміністрацією, та у співпраці з нею, а також гарантії брати участь через своїх представників у вирішенні питань, які стосуються студентства.

Таким чином, визначивши сутність, мету та завдання студентського самоуправління, доцільно перейти до характеристики світового досвіду організації роботи студентського самоврядування.

1.2. Особливості діяльності органів студентського самоуправління за кордоном

Розглянемо специфіку органів студентського самоврядування в Англії, США, Франції, Румунії, Німеччині та Польщі. У Великобританії студентська спілка, студентський уряд або студентська рада існують у багатьох коледжах та університетах і часто мають власні будівлі або сукупність приміщень на території університету, займаються соціальною та організаційною діяльністю студентів. У деяких закладах студентські спілки за своїми формальними ознаками нагадують спілки праці, але фактично себе профспілками не позиціонують. Багато студентських спілок є вкрай заполітизованими і дуже часто відіграють роль навчальних центрів, які готують політиків, а також сприяють політичній кар'єрі своїх членів. Такі спілки проводять різноманітні кампанії, дебати тощо, які проходять дуже енергійно і в процесі яких студенти виявляють великий ентузіазм.

Студентські організації у Великій Британії функціонують у формах студентської спілки, студентського уряду або студентської ради. Студентські ради виражають думки студентів щодо університету,

відповідають за надання різноманітних послуг студентам. Зазначені ради керують деякими комерційними установами, що знаходяться на території університету (магазини, нічні клуби), друкують студентські газети, надають консультації щодо успішного навчання в університеті, керують спортивними клубами тощо. Студентські спілки Великобританії дуже часто відіграють роль навчальних центрів, проводять різноманітні кампанії, дебати тощо.

У Великобританії голова студради, так званий «sabbatical officer», є керівником, який працює повний робочий день і отримує заробітну плату. Більшість студрад також мають керівників, які працюють повний та неповний робочий день і не отримують зарплату («non-sabbatical officers»). Усі студради вищих навчальних закладів мають потужне фінансування. Матеріальну допомогу їм надають університети, державні установи, спонсори.

Одна з найбільших студентських організацій у Великій Британії – це Національна спілка студентів Об'єднаного Королівства, яка представляє інтереси більш ніж 5 млн. студентів. Ця спілка щорічно проводить навчання близько 300 студентських керівників. Студентські керівники контролюють стан справ у студентських спілках, а також визначають їх політику. Кожний студент має змогу брати участь у процесі прийняття рішення щодо перспективних планів роботи спілок на загальних зборах. Крім зазначених вище організацій студентського самоврядування, у Великій Британії функціонують Студентська спілка Кембриджського університету, Спілка студентів Бірмінгему, Студентська спілка Лондонського королівського коледжу та ін. Наприклад, керівним органом студентського самоврядування Оксфордського коледжу є Студентський союз (The Oxford University Student Union (OUSU)). До складу Виконавчого комітету Оксфордського коледжу входять 22 студенти, з них 6 осіб працює на повний робочий день, отримуючи заробітну платню, ще 16 студентів зайняті на неповний робочий день. Організаційна структура Виконавчого комітету на 2011/2012 представлена на рис. 3.

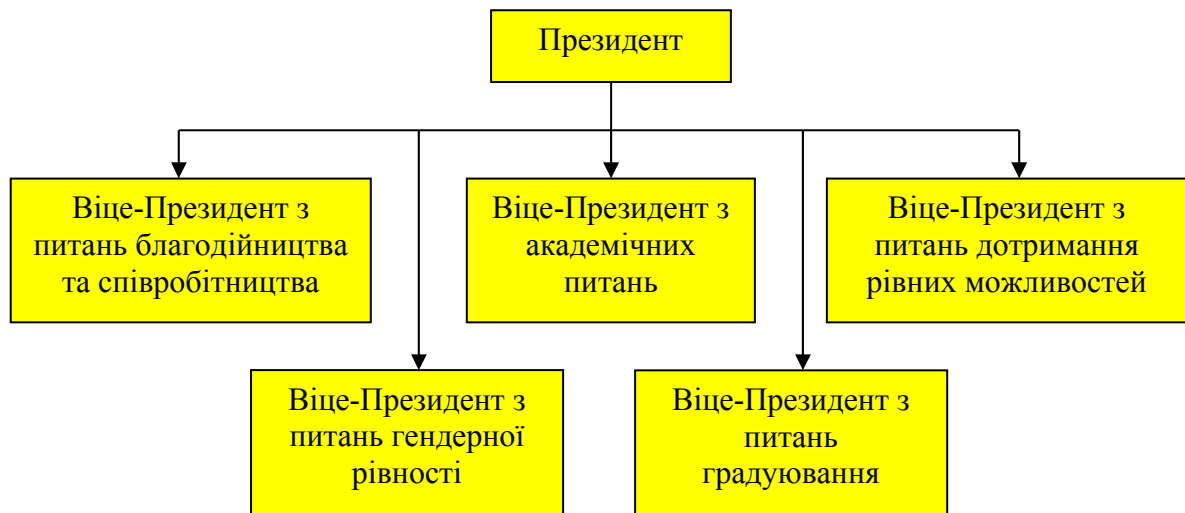

Рис. 3 – Оргструктура Студентського союзу Оксфордського коледжу

Особливістю діяльності Студентського союзу Оксфордського коледжу є проєкт-менеджмент. У 2011-2012 році Студентський союз реалізує проєкт «Бачення університету XXI століття», метою якого є вивчення думок студентів, викладачів та працівників Оксфордського коледжу щодо покращення роботи вищого навчального закладу. У рамках цього проєкту було проведене он-лайн соціологічне дослідження, яке складалося із 12 речень-запитань, які потрібно було завершити (табл.1). Всього в опитуванні взяло участь 1237 респондентів.

Таблиця № 1

Анкета студентів Оксфордського коледжу у рамках проєкту
«Бачення університету XXI століття»

№	Запитання
1.	Університети, такі як Оксфорд існують для...
2.	Університети існують для...
3.	Я вступив до Оксфорду тому, що...
4.	Коли я навчаюся, то я...
5.	Вивчення предметів – це...
6.	Коли я навчаюся, я уявляю себе...
7.	Я навчаюся від...
8.	Основною перевагою отримання вищої освіти є...
9.	Я можу описати себе як...
10.	Навчання в університеті – це ...
11.	Мій університет повинен...
12.	Коли я навчаю інших, я уявляю себе...

Анкетування дало змогу визначитися з тим, яким студенти та викладачі хочуть бачити університет, і яке місце вища освіта займає у їхньому житті. Наступним етапом реалізації проєкту є організація лекцій, семінарів, круглих

столів та тренінгів для обговорення результатів проекту й розробці пропозицій та рекомендацій щодо покращення діяльності Оксфордського коледжу.

Студентський уряд у США тлумачать як лабораторію для самореалізації молоді в умовах жорстких ринкових відносин та глобалізації суспільства. Виховання відповідального й законослухняного громадянина забезпечує розвиток демократичних взаємин. З огляду на це в американських ВНЗ практикують регламентувати діяльність кожної організації власною, самостійно розробленою Конституцією та Статутом. Такий підхід сприяє вихованню поваги до Закону, навчає студентів поважати особисті права та свободи, толерантно ставитися до свобод і прав інших громадян, відповідально виконувати обов'язки, налагоджувати стосунки на основі тактовності, справедливості та чесної конкуренції.

Так, наприклад, Студентська асоціація (The Student's Association (SA)) Гарвардської бізнес школи є основним посередником між адміністрацією університету і студентською громадою. Окрім цього студентська асоціація забезпечує ефективний зв'язок між студентами університету та іншими інституціями. Організаційна структура виконавчого комітету студентської асоціації Гарвардської бізнес школи представлена на рис. 4, особливістю якої є наявність двох співпрезидентів, що підвищує контроль за діяльністю структурного підрозділу.

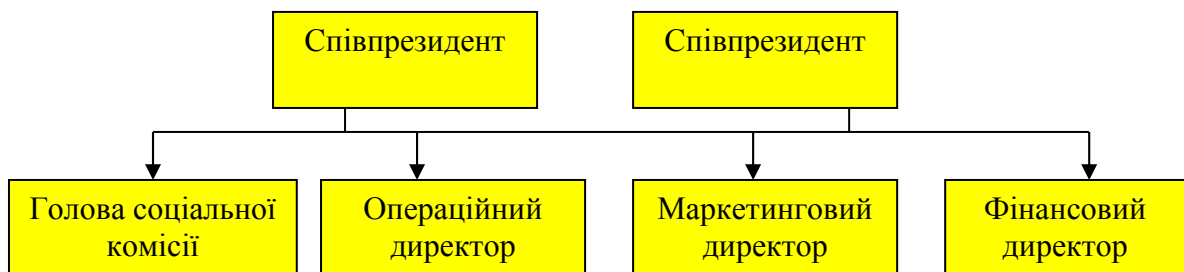

Рис.4 – Оргструктура студентської асоціації Гарвардської бізнес школи

Студентська асоціація опікується роботою 70 клубів, серед яких «Менеджер», «Європейський клуб», «Асоціація Східної Європи», «Фінансист», «Гольф клуб», «Клуб здорового способу життя», «Сімейний

бізнес», «Авіатор» та ін. Впродовж навчального року усі клуби проводять звітні конференції про виконану роботу й досягнуті результати.

У Франції студенти мають можливість бути представленими у різноманітних установах вищої освіти на всіх інституційних рівнях. Усі студенти університету можуть брати участь у виборах своїх представників. На університетському рівні студенти обираються до Центральних рад університету (Адміністративна рада, Наукова рада, Рада з питань навчання та університетського життя), до студентських рад факультетів, а також до ради об'єднаних факультетів за певним напрямом підготовки та ради в гуртожитках. Студенти, обрані до названих рад, обирають своїх представників до Національної ради з вищої освіти. Паралельно проходять вибори на рівні кожного навчального округу до Адміністративної ради Регіонального центру університетських та учбових справ.

Найбільший вплив студенти Франції мають на рівні університету, оскільки їх участь у центральних радах університету пов'язана безпосередньо з питаннями прав та обов'язків студентів, їх політичних і профспілкових свобод, запровадження нових спеціальностей, поліпшення умов життя студентів, функціонування медичних та соціальних служб, бібліотек та інформаційних центрів, визначенням напрямів дослідницької політики, програми основного навчання та післядипломної перепідготовки тощо.

Крім того, студенти можуть вступати в об'єднання на кшталт асоціацій і синдикатів. Однак найвпливовішим є представлення студентів на рівні університетів. Університет функціонує за допомогою трьох центральних рад: адміністративної ради, ради з питань навчання і університетського життя та наукової ради. Вибори до всіх трьох рад проводяться одночасно за окремими списками. Студенти обираються терміном на 2 роки, викладачі та адміністратор – на 4 роки. Студенти, обрані до цих рад, також представлені у різноманітних університетських комісіях, зокрема дисциплінарній та соціальній.

На національному рівні сьогодні у Франції створені:

1. Федерація загальних студентських асоціацій, яка включає 1400 асоціацій, об'єднаних в рамках близько тридцяти студентських федерацій та тридцяти однопрофільних асоціацій;

2. Організація сприяння та захисту студентів;

Національна спілка студентів Франції – це єдина профспілкова студентська організація. Свою діяльність спрямовує на захист матеріальних і моральних прав студентів;

3. Національна міжуніверситетська спілка – молодіжна організація.

Важливою формою студентської самоорганізації Франції є асоціації. Вони можуть створюватися на різних рівнях: на рівні університету (учбово-професійні, культурні, спортивні та ін.), на регіональному або на національному рівнях.

Окремою формою студентського самоврядування у Франції є синдикати. Студентські синдикати організуються на університетських та регіональних рівнях, які об'єднуються у національні. Сьогодні у Франції існують такі студентські синдикати: Федерація студентських синдикатів, Синдикат солідарних, унітарних та демократичних студентів, Федерація дітей республіки, Національна конфедерація праці, Конфедерація студентів.

У Румунії немає стандартної схеми фінансування студентського самоврядування. За законом, студентські ради повинні фінансуватися університетами, і ми маємо багато випадків успішної співпраці студентів та адміністрації, коли університет повністю підтримує студентську організацію, забезпечуючи приміщення, адміністративні кошти, відрядження, оплату телефонних переговорів, витрати на утримання офісу.

Для того щоб відповідати вимогам європейського освітнього простору, Національний альянс студентських організацій Румунії надає дуже великого значення залученню студентів до прийняття рішень. Вони створили мережу із більш ніж 170 студентів, які працюють у цьому напрямку. Їх називають «підбурювачами болонського процесу» (Bologna Instigators). Україна ще

перебуває на шляху створення та розбудови інституту «речників болонського процесу».

Німеччина має федеральну державну систему, кожен із 16 федеративних земель, які мають свою освітню політику і відповідають за імплементацію болонських приписів та створення демократичних умов для функціонування органів студентського самоврядування на своїй території.

Участь студентів в університетських радах також регламентується федеральними законами, але зазвичай студенти завжди у меншості. Частка студентів в університетських радах складає від 5 до 15 відсотків. Оскільки існування органів студентського самоврядування у більшості федеративних земель передбачено законом, їм дозволено отримувати фінансування від студентів, яких вони представляють. Це фінансування чимось нагадує податок, який сплачує кожен студент за те, що студентська рада відстоює його права перед адміністрацією. Крім цього, студентські спілки заробляють гроші, надаючи студентам соціальні послуги, такі як студентські проїзні квитки, гранти для малозабезпечених, різні види суспільної та культурної діяльності. Розмір фінансування зі сторони кожного студента варіюється, але зазвичай не виходить з меж 5-10 євро за семестр.

У Польщі студентське самоврядування на рівні академічної групи переважно відсутнє. Це зумовлено тим, що академічних груп із постійним особовим складом майже немає, так як студенти значну частину предметів обирають за власним бажанням і через це постійно опиняються у нових групах. Для польських студентів для виборів у студентські ради властива повна відкритість і прозорість виборчого процесу, хоча не у всіх університетах цих принципів дотримуються самі функціонери органів студентського самоврядування.

Наприклад, вибори у Вищій торгівельній академії відбуваються за участю студентів як денного, так і заочного відділень, а також аспірантів і докторантів, але за наявності різних квот. Кандидати чи групи кандидатів

формують команди і провадять передвиборчі кампанії виступаючи з публічними промовами.

Суттєвою відмінністю органів студентського самоврядування в Польщі від українських аналогів є серйозна матеріальна база, на яку спирається діяльність польських самоврядувань і їх фінансово-правова незалежність від адміністрацій.

Річний бюджет органів студентського самоврядування Варшавського університету становить близько 200 000 тис. дол. на рік. Ці кошти, обов'язково, згідно із Законом про вищу освіту, щороку виділяються з бюджету університету на діяльність самоврядування. До цієї суми додаються добровільні пожертви і внески спонсорів. Площа приміщень, які займає студентське самоврядування того ж таки Варшавського університету дорівнює 450 кв. м [53].

Кошти, які виділяються органам студентського самоврядування, витрачаються на діяльність центральних органів студентського самоврядування університету, зокрема на:

- 1) утримання приміщення і апарату;
- 2) діяльність органів студентського самоврядування на відділеннях і факультетах, які самостійно розпоряджаються частиною виділених коштів;
- 3) гранти для студентських товариств і об'єднань, які діють при університеті.

Важливим важелем впливу на адміністрацію ВНЗ органів студентського самоврядування в Польщі є право визначати розмір оплати за навчання в університеті. У випадку тиску з боку адміністрації на активістів студентського самоврядування, останні можуть довести університет до важкого фінансового стану. Ще один суттєвий засіб впливу – це вирішальне право органів студентського самоврядування затверджувати проректора із студентських питань.

У Польщі, крім органів студентського самоврядування, в університетах функціонує загальнодержавний студентський парламент, делегатів якого

обирають студенти вищих навчальних закладів. Цей орган має дорадчі функції і висловлює позицію студентства стосовно певних законодавчих чи адміністративних змін, які можуть зачепити їх інтереси.

Одним із важливих напрямів роботи польського студентського самоврядування є розробка і реалізація молодіжних соціальних проектів, що передбачає використання усіх набутих студентами знань, умінь та навичок на практиці. Спочатку перед студентами постає задача побачити ту проблему, яка потребує вирішення. Потім розробити проект реальних дій, які зможуть розв'язати дану проблему. Ще одним завданням є пошук ресурсів та джерел фінансування. Важливим етапом є сама реалізація проекту, для якої потрібні узгоджені дії усіх організаторів. Для успішної реалізації проекту необхідна злагоджена робота всіх ініціаторів, а отже відповідне самоврядування усередині проектної групи. Результатом проекту є суспільно корисна справа, яка усуває або поліпшує стан певної соціальної проблеми.

Узагальнюючи досвід роботи студентського самоврядування можна зробити висновок, що однією з головних засад демократичного суспільства є наявність та ефективне функціонування громадського самоврядування. **Адже самоврядування — це гарантоване державою право і реальна здатність громади самостійно або під відповідальність органів чи посадових осіб самоврядування вирішувати питання та проблеми у межах визначених законодавством.** Студентське самоврядування можна сміливо назвати однією з перших сходинок до громадянського суспільства.

Проаналізувавши світовий досвід діяльності студентського самоврядування, ми надаємо наступні рекомендації для покращення роботи органів студентського самоврядування в Україні необхідно:

1. Створити можливості для аналізу процесів розвитку студентського самоврядування, зокрема шляхом проведення соціологічних досліджень з організації самоврядування у вищих навчальних закладах.

2. Підвищувати рівень зацікавленості студентів суспільним життям власного вищого навчального закладу за допомогою видання регулярних

студентських видань, листівок, брошур, створення відповідних веб-сайтів тощо.

3. Спонукаати адміністрацію вищих навчальних закладів до створення сприятливого соціально-психологічного мікроклімату в колективах, атмосфери довіри студентів до викладачів і керівництва, належних матеріально-технічних умов для вільного самовиявлення студентів.

4. Залучати органи студентського самоврядування ВНЗ до участі у міжнародних студентських конференціях, присвячених проблемам студентського самоврядування, брати участь у міжнародних програмах обміну досвідом у сфері студентського самоврядування.

5. Проводити міжуніверситетські тематичні круглі столи, видавати інформаційні матеріали з цієї теми для зацікавлення активістів ОСС у дослідженні досвіду європейських студентів у побудові дійової структури студентського самоврядування.

6. Запроваджувати проектну діяльність у роботі органів студентського самоврядування.

РОЗДІЛ 2.

ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ УКООПСІЛКА «ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ТОРГІВЛІ»

2.1. Особливості організації діяльності студентського самоврядування у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Студентське самоврядування ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» – це форма управління, за якої студенти на рівні академічної групи, факультету, гуртожитку, курсу, спеціальності, студентського містечка, іншого структурного підрозділу ВНЗ мають право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління.

Головна мета діяльності органів студентського самоврядування ПУЕТ полягає передусім у створенні умов самореалізації молодих людей в інтересах особистості, суспільства і держави.

Органи студентського самоврядування виступають у ролі посередників між адміністрацією університету і студентською громадою, забезпечуючи їх ефективне спілкування. Окрім цього, органи студентського самоврядування забезпечують ефективний зв'язок між студентами університету та іншими інституціями у галузі вищої освіти й опікуються справами всіх офіційних студентських товариств університету.

У Полтавському університеті економіки і торгівлі вищим виконавчим органом студентського самоврядування університету є «Рада студентів та аспірантів ПУЕТ». 26 грудня 2005 року студентське самоврядування зареєструвало свій вищий орган – громадську організацію «Рада студентів та аспірантів ПУСКУ». Структура студентського самоврядування ПУЕТ включає в себе: студентські ради гуртожитків, факультетів та академічних груп; студентські клуби кафедр і факультетів; наукові гуртки; спортивний, студентський клуби та студентське наукове товариство університету. Представники студентства є членами рад факультетів і вченої ради університету, а голова ради студентів та аспірантів – член ректорату.

Основними завданнями органів студентського самоврядування ВНЗ

Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» є:

- 1) забезпечення і захист прав та інтересів студентів;
- 2) забезпечення виконання студентами своїх обов'язків;
- 3) сприяння науковій, науковій та творчій діяльності студентів;
- 4) сприяння у створенні необхідних умов для проживання та відпочинку студентів;
- 5) створення різноманітних студентських гуртків, товариств, клубів за інтересами;
- 6) організація співробітництва із студентами інших вищих навчальних закладів освіти і молодіжними організаціями;
- 7) сприянню працевлаштуванню випускників;
- 8) участь у вирішенні питань міжнародного обміну студентами;
- 9) залучення студентів до художньої самодіяльності;
- 10) проведення вечорів відпочинку, конкурсів, КВК (Клуб Веселих та Кмітливих), посвяти у студенти, випускних вечорів, днів факультету;
- 11) пропагують здоровий спосіб життя, запобігають вчиненню студентами правопорушень, вживанню ними алкоголю, паління та інше [12].

Голова студентської ради призначає з числа членів студентського самоврядування секретаря, який зобов'язаний вести протоколи засідання та відповідає за їх збереження.

Студентський рада може створювати свої структурні підрозділи, керівниками яких є члени студентського самоврядування.

Оргструктура студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» представлена на рис. 5.

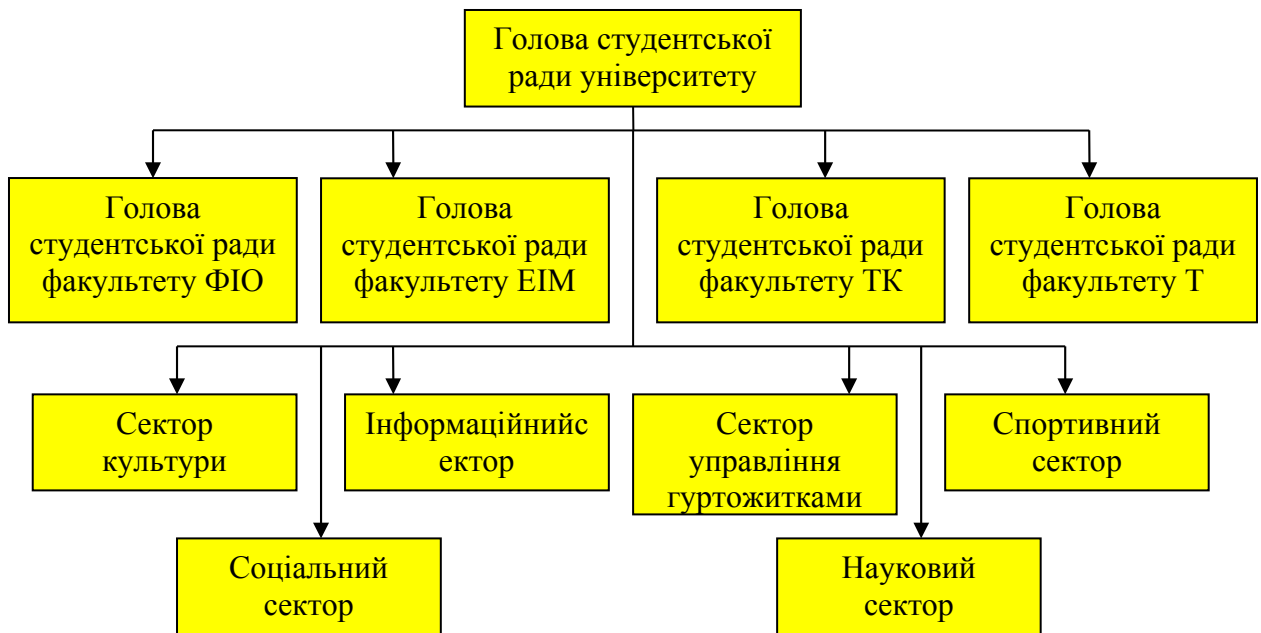

Рис. 5 – Організаційна структура студентського самоврядування у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Загалом діяльність студентської ради спрямована у науковому та виховному напрямках. Науково-дослідна робота студентів в університеті здійснюється як у процесі навчання, так і у поза аудиторний час – у процесі творчої самостійної діяльності.

Зокрема, у 126 академічних групах та на п'ятьох факультетах діють студентські ради, які об'єднують 414 студентів, студентський та спортивний клуби, професійні клуби: «Підприємець», «Економічна думка», «Менеджер», «Феміда», «Берегиня», «Студія-2000», «Захід-Схід», «Еколог», «Міжнародна економіка», «Бюро перекладачів», «Центр академічної допомоги», «Бізнес-клуб», «Бухгалтер», «Школа успішного працівника», «Бізнес-етикет», «Інноватор», членами яких є понад 600 студентів. Плідно діють 32 студентських наукових гуртка, студентський науково-технічний центр.

Наприклад, клуб «Лідер» пропонує елективні курси: «Ораторське мистецтво», «Управління конфліктами», «Мотивація праці», «Основи лідерства». У програмі заходів клубу «Лідер» не лише лекції та тренінги, але й студентські наукові конференції та круглі столи. У квітні минулого

навчального року проведена міжвузівська студентська наукова конференція «Лідерство – необхідна умова й об’єктивна потреба підготовки професіоналів у ВНЗ». Основною метою студентської конференції є спрямування молоді на поглиблення наукових досліджень проблеми лідерства. Лідерство розглядається як об’єктивна потреба підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних не просто застосовувати набуті знання, а ефективно й рішуче діяти у нових мінливих умовах сучасного динамічного світу. За результатами проведення конференції була надрукована збірка праць студентських наукових пошукань.

Після закінчення обговорення питань, для гостей конференції, студентське самоврядування організувала екскурсію по університету й місту.

У минулому році органи студентського самоврядування разом з кафедрою маркетингу, Полтавським міським центром соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді, ТРЦ «Київ» провели конкурс студентської реклами, який відбувся у трьох номінаціях: комерційна реклама, соціальна реклама та реклама вищого навчального закладу. Цього року конкурс трансформувався у перший аматорський рекламний Арт-фестиваль «ПАРАФін». Планується зробити цей захід щорічним та об’єднати креативну молодь Полтави для її подальшої комунікації та реалізації суспільно необхідних проблем.

Разом із кафедрою ділової іноземної мови кожного року проводяться зустрічі у рамках програми «Обмін культур», яка передбачає практику спілкування англійською мовою та обмін думками щодо культурних особливостей Америки та України. Під час зустрічей відбувається інтерактивне спілкування українських та американських студентів з елементами тематичних ігор, дискусій, вистав.

Цього року у рамках проекту «Молодь Полтавщини стає до праці» відбулося відкриття «Школи успішного працівника». Метою роботи школи є формування конкурентоспроможної особистості на ринку праці, підготовка молоді людини до майбутньої роботи. Учасники школи – це випускники вузів, зокрема, які завершили навчання в минулому чи позаминулому роках, і

стоять на обліку. Деякі семінари-тренінги, які проходять у стінах Полтавського університету економіки і торгівлі проводять лідери студентського самоврядування. Заплановані такі теми: «Правила написання резюме, проходження співбесіди з роботодавцем», «Самопрезентація», «Принципи кар'єрного росту. Мотивація. Критерії пошуку роботи», «Адаптація у новому колективі. Конфліктологія», «Лідерство», «Тайм-менеджмент. Організація робочого простору», «Проектна пропозиція», «Особливості роботи депутатів місцевих рад».

Також кожного року студентське самоврядування організовує науково-практичну конференцію органів студентського самоврядування вищих навчальних закладів системи споживчої кооперації України. Метою конференції є співпраця, обмін досвідом органів студентського самоврядування ВНЗ системи споживчої кооперації України та формування лідерських якостей учасників студентського самоврядного руху.

Відповідно до Концепції виховної роботи, розробленої в університеті, шляхом реалізації навчальних програм та в позанавчальний час викладачами та органами студентського самоврядування впроваджується наскрізна програма виховання, яка передбачає формування у студентів наукового світогляду, суспільної активності та таких значимих загальнолюдських моральних і етичних рис як любов до своєї країни та українського народу, патріотизм, чесність і правдивість, працелюбність, гуманність, висока духовність і культура. Головною метою виховання молоді у «Полтавському університеті економіки і торгівлі» є підготовка гармонійно розвиненої, суспільно активної особистості, професійно-грамотного, творчого фахівця.

У ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» постійно проводяться цікаві культурно-мистецькі та фольклорно-етнографічні заходи. Студенти активно працюють в органах студентського самоврядування та громадських організацій, мають змогу розвивати свої здібності в мистецькій творчості, спорті, в організації та проведенні святкових і урочистих заходів. .

Нещодавно в університеті було відкрито «Школу КВН ПУЕТ», яка

допомагає розвиватися молодим командам ВНЗ. Головна мета роботи школи – пошук креативних, талановитих, веселих та кмітливих студентів. Створивши нові команди та вдосконаливши вже існуючі, досвідченні, ми перейдемо на новий рівень у грі КВН, яка вже понад півстоліття подобається молоді всього світу.

Кожного року за ініціативи студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» на базі табору «Зміна» у Нових Санжарах відбувається молодіжний мультифестиваль «Студентська республіка», у рамках якого проходить політична гра, а також проекти «Мафія», «Квест», «КВН» та ін.

У Дитячому оздоровчому центрі «Миргородський» минулого року відбулася оргдіяльнісна гра «Зимова Студреспубліка». Її ініціаторами виступила Рада студентів і аспірантів Полтавського університету економіки і торгівлі, а також ПО ВГМО «Студреспубліка». Захід відбувся за підтримки та сприяння відділу у справах сім'ї та молоді Полтавської обласної державної адміністрації, управління у справах сім'ї, молоді та спорту Полтавського міськвиконкому, головного управління агропромислового розвитку ОДА та центра соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді Полтавського міськвиконкому. Учасники гри обговорювали запропоновану тему – «Полтавщина. Вітчизняний продукт: від землі до столу». Протягом гри були окреслені проблемні питання агропромислового сектору Полтавщини, якість продовольчої продукції, менеджмент сільськогосподарських підприємств, тощо.

Крім того, цього року волонтери ПУЕТ збирали іграшки для Новосанжарського дитячого будинку. На День Святого Миколая студентською радою ПУЕТ було організоване свято з врученням подарунків.

У рамках співпраці Полтавського університету економіки і торгівлі та Соколовобалківської загальноосвітньої школи стало традицією проводити щорічний фестиваль «Я хочу жити в якісному світі» в рамках проекту «Молодь обирає здоров'я».

Рада студентів і аспірантів у Міжнародний день студента щороку

обіймає посади адміністрації ВНЗ – тобто виступає партнером в управлінні закладом. Члени студентської ради проводять для першокурсників лекції про студентське самоврядування. Напередодні Міжнародного дня студента, студентська рада ПУСКУ приймає активну участь у підготовці та проведенні загальноміського благодійного студентського балу. Щомісячно тиражем 200 екземплярів виходить листівка «Хвиля ПУСКУ», яка поширюється серед студентства університету безкоштовно.

Також ОСС разом із Центром зв'язків з виробництвом університету кожного року проводять «День кар'єри». Проведення такого заходу дає можливість студентам-випускникам отримати інформацію з перших рук про діяльність підприємств і організацій та наявні вакансії, а особисте спілкування допомагає визначитися з першим робочим місцем.

З метою вдосконалення роботи з покращення житлово-побутових умов студентів та організації роботи гуртожитків наказом ректора від 2006 року створено структурний підрозділ ПУЕТ – студентське містечко. Положення про студентський гуртожиток ПУЕТ було розроблено студентською радою та затверджено наказом ректора від 2008 року.

Управління студентським містечком здійснюється дирекцією студмістечка за сприянням адміністрації університету та органів студентського самоврядування. Студентське самоврядування разом із студентськими радами гуртожитків, профспілковим комітетом університету співпрацює у питаннях навчальної, виховної, культурно-освітньої роботи, організації дозвілля та спорту, харчування, медичного обслуговування. Кожного року в гуртожитках проводяться конкурси «на кращу кімнату», переможці нагороджуються подарунками [12].

Отже, проаналізувавши особливості організації діяльності органів студентського самоврядування у ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ», ми дійшли висновку, що процес організації діяльності органів студентського самоврядування буде більш ефективним при впровадженні проектного діяльності, про що йтиметься у наступному підпункті наукової роботи.

2.2. Результати дослідження «Бачення студентського самоврядування XXI століття» у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Вивчивши досвід роботи студентського самоврядування Оксфордського університету щодо реалізації проекту «Бачення університету XXI століття», ми провели аналітичне типове дослідження у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Об'єктом соціологічного дослідження є діяльність студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ».

Метою проведеного дослідження «Бачення студентського самоврядування XXI століття» є вивчення думок студентів ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» щодо діяльності студентського самоврядування, а також розробка рекомендацій щодо покращення роботи на основі узагальнених результатів.

Нами була розроблена анкета, яка складалася із 5 запитань (Додаток А). В опитуванні взяли участь 321 респондент з 12 груп факультету економіки та менеджменту, факультету фінансів та обліку та комерційно-товарознавчого факультету. Детальний розподіл учасників дослідження за курсами представлений на рис.6:

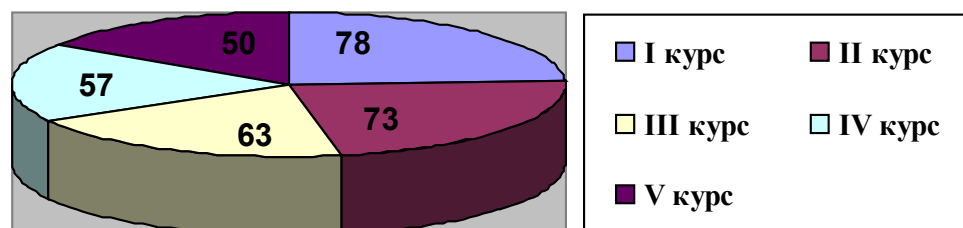

Рис. 6 – Розподіл учасників дослідження за курсами

Після опрацювання анкет дослідження «Бачення студентського самоврядування XXI століття», ми отримали наступні результати:

1. На запитання «чи задоволені ви діяльністю студентського самоврядування?» 224 респонденти відповіли, що вони не задоволені

роботою органів студентського самоврядування, 56 осіб – задоволені діяльністю ОСС і 20 респондентів – не помічають роботу ОСС. Результати представлені на рис. 7:

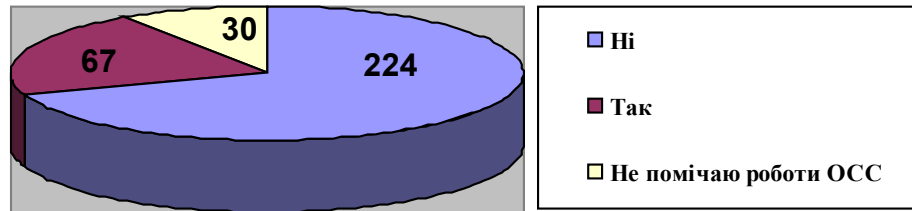

Рис. 7 – «Чи задоволені ви діяльністю студентського самоврядування?»

2. На запитання: «що б ви порадили органам студентського самоврядування для більш ефективної роботи?» (рис.8) 189 респонденти вважають, що розробка та реалізація проектів та залучення більшої кількості студентів сприятиме покращенню роботи студентського самоврядування, 79 респонденти відповіли, що зміна лідерів ОСС призведе до поліпшення діяльності студентського самоврядування, 53 респондентів радять проводити тематичні конференції, тренінги та майстер-класи.

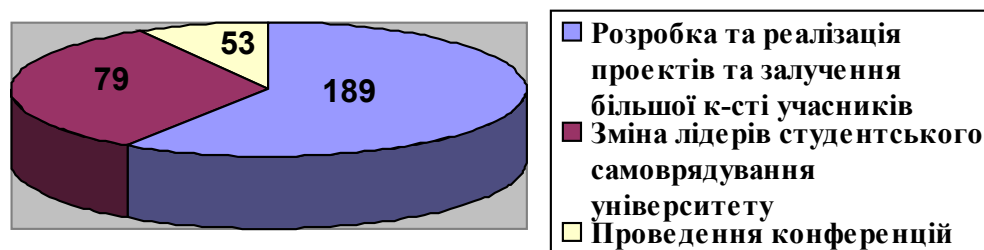

Рис. 8 – «Що б ви порадили органам студентського самоврядування для більш ефективної роботи?»

3. На запитання: «який захід, проведений ОСС вам найбільше запам'ятався?» (рис.9) респонденти дали наступні відповіді: 95 осіб запам'ятали проведений КВК, 88 респондентів вважають, що студентська конференція була найкраще організованим заходом, 87 осіб запам'ятали організований ОСС конкурс «Міс Університету», 51 респонденти відповіли, що поїздка до дитячого будинку була найбільш вражаючою.

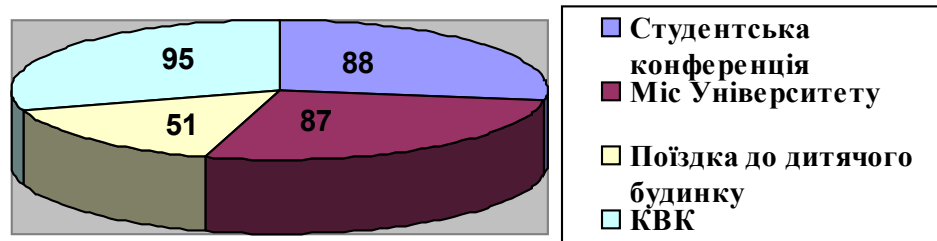

Рис. 9 – «Який захід, проведений ОСС вам найбільше запам'ятався?»

4. На запитання: «чи вважаєте ви, що органи студентського самоврядування мають бути партнерами в управлінні університетом?» були отримані наступні результати: 168 осіб вважають, що ОСС мають виступати партнерами в управлінні університетом, 153 особи переконані, що студентське самоврядування не повинно бути партнером адміністрації.

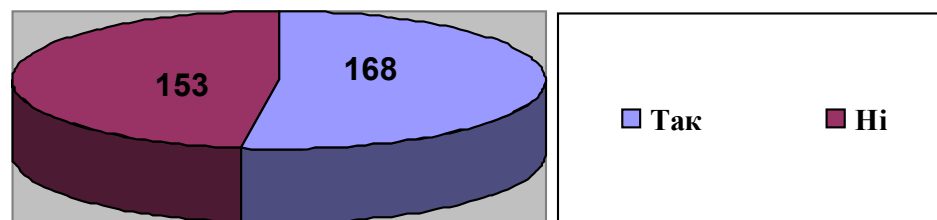

Рис. 10 – «чи вважаєте ви, що органи студентського самоврядування мають бути партнерами в управлінні університетом?»

5. На запитання: «чи готові ви долучитися до роботи студентського самоврядування?» респонденти відповіли наступним чином (рис.11): 168 осіб готові долучитися до роботи ОСС, 95 респондентів мають бажання допомагати у роботі органів студентського самоврядування за наявності вільного часу, і лише 37 осіб не бажають брати участь у діяльності ОСС.

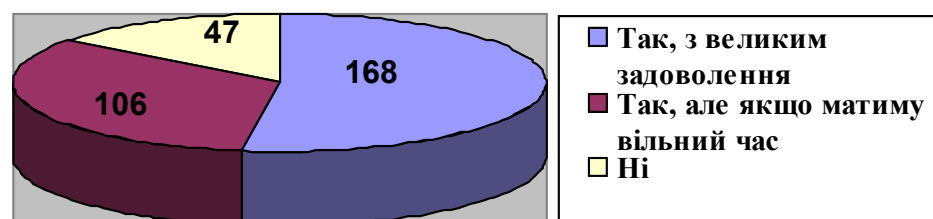

Рис. 11 – «Чи готові ви долучитися до роботи студентського самоврядування?»

Отже, дослідження «Бачення студентського самоврядування XXI століття» показало, що студенти не задоволені станом розвитку ОСС університету, але бажають долучитися до студентського самоврядування для покращення його діяльності, та визначають, що провідним напрямом роботи органів студентського самоврядування має бути розробка та реалізація проектів.

Таким чином, після проведення соціологічного дослідження для більш детальної оцінки та визначення перспективних напрямів покращення роботи студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» доцільно провести SWOT-аналіз. SWOT-аналіз – це універсальний аналітичний інструмент, який застосовується для визначення сильних і слабких сторін роботи певного об'єкту, а також можливостей і загроз, які виходять із його найближчого оточення (зовнішнього середовища). При проведенні SWOT-аналізу визначаються:

1. Сильні сторони (Strengths) – переваги діяльності об'єкту; це те, у чому було досягнуто успіхів або якась особливість, котра надає додаткових можливостей.

2. Слабкі сторони (Weaknesses) – недоліки діяльності об'єкту; це відсутність чогось важливого для функціонування об'єкту або те, що не надає переваг в порівнянні з іншими

3. Можливості (Opportunities) – фактори зовнішнього середовища, використання яких створить переваги у діяльності об'єкту; це сприятливі обставини, які можуть бути використані для одержання переваг.

4. Загрози (Threats) - фактори, які можуть потенційно погіршити положення об'єкту; події, настання яких може несприятливо вплинути на об'єкт.

Об'єктом SWOT-аналізу в нашому дослідженні є діяльність органів студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» за останні три роки.

У таблиці № 2 зображена матриця SWOT-аналізу органів студентського

самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ».

Таблиця № 2.

Матриця SWOT-аналізу органів студентського самоврядування ВНЗ
Укоопспілки «ПУЕТ»

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Підтримка ініціатив з боку адміністрації університету. 2. Фінансування діяльності на достатньому рівні. 3. Створення належних умов функціонування органів самоврядування. 4. Напрацьований досвід діяльності ОСС. 5. Співпраця з студентським самоврядуванням ВНЗ за кордоном.	1. Часта зміна лідерів студентського самоврядування. 2. Невизначеність з чітким розподілом функцій та обов'язків. 3. Відсутність довгострокових проектів. 4. Недостатня взаємодія з органами місцевої влади.
Можливості	Загрози
1. Зміцнення позитивного іміджу університету. 2. Формування корпоративної культури університету. 3. Участь у різноманітних конкурсах, грантах. 4. Організація проектів для студентства. 5. Розвиток міжнародного співробітництва.	1. Недостатнє представництво університету в міській та всеукраїнській студентській раді. 2. Конкуренція з боку органів студентського самоврядування інших ВНЗ.

Отже, із даної матриці можна зробити висновок, що студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» має більше сильних сторін і можливостей, ніж слабких сторін та загроз, що є позитивною тенденцією розвитку. Але також прослідковується ряд слабих сторін, на які лідерам ОСС університету варто звертати увагу.

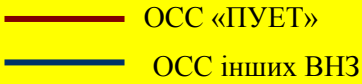
Наступним етапом аналізу є порівняння діяльності ОСС «ПУЕТ» з середньостатистичною роботою ОСС інших ВНЗ за допомогою методу експертних оцінок на основі проведеного соціологічного дослідження. Респондентам, які брали участь у соціологічному дослідженні було запропоновано оцінити студентське самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» за визначеними параметрами (лідерство, фінансування діяльності, підтримка адміністрації, напрацьований досвід, використання світового досвіду, проектний менеджмент, співпраця ОСС ін. ВНЗ, представництво ВНЗ, міжнародне співробітництво) за 6-ти бальною шкалою, порівнюючи

його діяльність із середньостатистичною роботою ОСС ін. ВНЗ (Додаток Д).

Узагальнені результати представлені у таблиці № 3:

Таблиця № 3

SWOT-аналізу студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» у порівнянні з середньостатистичною роботою ОСС інших ВНЗ

№ п/п	Параметри	Оцінка					
							
		6	5	4	3	2	1
1.	Лідерство						
2.	Фінансування діяльності						
3.	Підтримка адміністрації						
4.	Напрацьований досвід						
5.	Використання світового досвіду						
6.	Проектний менеджмент						
7.	Співпраця з ОСС ін. ВНЗ						
8.	Представництво ВНЗ						
9.	Міжнародне співробітництво						

Отже, з даного дослідження, можна зробити висновок, що «вузькими місцями» діяльності студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» є лідерство та проектна діяльність.

На основі проведеного аналізу органам студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» надаємо наступні рекомендації:

1. Впроваджувати проектний менеджмент у діяльність ОСС. Підготовка проектів та їхня реалізація – це дієвий європейський метод самоврядування громади.

2. Залучати більшу кількість студентів до спільної роботи, таким чином підвищуючи інтерес та зацікавленість студентів до розвитку студентського самоврядування університету.

3. Проводити соціологічні дослідження для визначення рівня задоволеності роботою студентського самоврядування у ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ».

4. Брати активнішу участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах, семінарах тощо, формуючи та зміцнюючи позитивний імідж університету.

5. Розвивати міжнародне співробітництво, що надасть можливість брати участь у культурних обмінах, переймаючи та запроваджуючи світовий досвід.

Таким чином, у цьому підрозділі наукової роботи були надані результати соціологічного дослідження «Бачення студентського самоврядування XXI століття» та проведений SWOT-аналіз діяльності ОСС університету, також надані рекомендації щодо покращення роботи органів студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ», тому доцільно перейти до практичного впровадження наданих рекомендацій, а саме розвитку проектного менеджменту у діяльності ОСС, що буде зроблено у наступному підпункті дипломної роботи.

2.3. Практична реалізація соціально-екологічного проекту «Створення парку відпочинку на території Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці, м.Полтава»

Після проведеного соціологічного дослідження було визначено, що одним із перспективних напрямів діяльності органів студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» має бути проектна діяльність. Тому нами був реалізований соціально-екологічний проект на базі Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці.

Впродовж спілкування з підопічними пансіонату було визначено, що найбільше ветеранам війни та праці не вистачає парку відпочинку та організації змістовного дозвілля. Відомо, що природа не лише тішить людське око, а й лікує. Лікарями доведено, що людина, яка перебуває на свіжому повітрі, менше хворіє, зміцнює свій імунітет і краще спить уночі. Для людей похилого віку є обов'язковим перебування на свіжому повітрі не менше двох годин на день.

У табл.№4 проведений аналіз структури захворюваності підопічних пансіонату протягом останніх трьох років.

Таблиця №

4

**Структура захворюваності підопічних пансіонату
протягом трьох років**

Нозологічні одиниці		2008 рік n=285		2009 рік N=292		2010 рік n=301	
		абс.	%	абс.	%	абс.	%
ІХС	Інфаркт міокарда	-	-	-	-	-	-
	Атеросклероз кардіосклеротични й	156	53	168	55	171	54,8
	Стенокардія	14	4,7	16	5,1	15	4,8
Гіпертонічна хвороба		98	33	102	33,1	103	33
Аритмії		10	3,4	22	7,1	21	6,7
Хронічні бронхіти		38	13	52	17	50	16
Бронхіальна астма		5	1,7	6	2	6	1,94
Хронічні гастрити		42	14	38	12,3	40	12,8
Вираз.хв.шл.та 12 п.к.		2	0,67	3	0,97	4	1,3
Хронічні гепатити		6	2	4	1,3	5	1,6
Хронічні холецистити		24	8	18	5,8	20	6,4
Хронічні коліти		38	13	34	11	37	11,8
Хронічні пієлонефрити		9	3	7	2,3	7	2,2
Сечокам'яна хвороба		9	3	7	2,3	8	2,6
Цистит		18	6	15	4,8	13	3,4
Аденома передміхурової залози		13	4,3	21	6,8	23	7,4
Хвороби опорно-рухового апарату		147	49,4	132	43	141	45,2
Злоякісні захворювання		24	8	14	4,5	15	4,8
Гінекологічна патологія		18	6	7	2,3	7	2,2
Церебросклероз		182	61	162	53	166	53,2
Енцефалопатія		5	1,7	4	1,3	4	1,3
Деменція		14	4,7	12	4	11	3,5

Аналізуючи структуру захворювань слід відмітити, що ведучою патологією була ішемічна хвороба серця – 55-60%, склероз судин мозку – 53-61%. Значне місце займають хвороби опорно-рухового апарату – 43-49%, гіпертонічна хвороба – 28-33%. Хвороби серця нерідко супроводжувалися порушеннями ритму, особливо миготливою аритмією та екстрасистолією –

3,4-7,1%. Серед хвороб дихання найбільший відсоток займають хронічні бронхіти 13-17%.

Після проведеного аналізу лікарями пансіонату було визначено, що однією із причин розвитку хвороб є гіподинамія, малорухливість. А тому одним із важливих напрямків профілактики захворювань є активний спосіб життя. Це важко забезпечити в умовах пансіонату, але створення парку сприятиме більш активній рухливості підопічних. Ще більший позитивний ефект приносить заняття лікувальною фізкультурою на свіжому повітрі. У парку планується насадити хвойні дерева для створення ефекту ароматерапії.

Ароматерапія – терапія, в основу якої полягає дія летючих фракцій на корекцію психо-емоційного стану, відновлення роботи серцево-судинної, дихальної системи, стабілізація ритмів людини, зниження та нормалізація артеріального тиску.

Створення парку відпочинку – це лише перший етап, який планується реалізувати у рамках даного проекту. Після завершення будівництва парку ми плануємо створити постійно діючий центр природореабілітації для ветеранів війни, праці та інвалідів.

Центром природореабілітації розроблена програма лікувальної фізкультури, психофізичних розрядок на свіжому повітрі, рекреаційні-гедоністичні заняття, заходи змістовного дозвілля, проведення свят та зустрічей із школярами та студентами.

Планується продовження насадження дерев хвойних порід разом із підопічними для трудотерапії та естетичного задоволення.

Отже, центр реабілітації буде розвивати новий напрям «природореабілітації» – реабілітація, яка має на меті допомогти людині віднайти гармонію у собі, покращити імунну систему та здоров'я узагалі. Це профілактика усіх захворювань, естетична насолода та гарний настрій на весь день.

Отже, **головна ціль проекту** має подвійну мету: поліпшити стан нашого навколишнього середовища, а також на прикладі цієї акції привернути увагу громадськості до проблем людей похилого віку, підвищити рівень екологічної та моральної свідомості суспільства.

Основною практичною метою проекту є реальна допомога ветеранам війни та праці Горбанівського геріатричного пансіонату, а саме будівництво парку відпочинку з подальшим створенням центру природореабілітації.

Відповідно до мети було сформовано **наступні блоки завдань проекту**:

-екологічні завдання:

1. **Створення рекреаційної зони на території пансіонату** – адміністрація пансіонату надала нам ділянку території; головне наше завдання – це перетворення її у паркову зону відпочинку для ветеранів війни та праці.
2. **Забезпечення охорони навколишнього середовища пансіонату** – упродовж року ми надавали допомогу пансіонату по очищенню прилеглої території від сміття, бур'янів та опалого листя; доглядали за посадженими деревами та квітами; планується після створення парку відпочинку розробити графік чергувань для допомоги по підтриманню належного стану території.
3. **Розповсюдження інформації про екологічні проблеми області** – на етапі зародження проекту було проведено детальний аналіз екологічних проблем Полтавської області, проаналізовано можливі шляхи їх подолання; у рамках проекту постійно проводяться зібрання активістів, де обговорюються екологічні проблеми.
4. **Популяризація екологічного світогляду** – для участі у реалізації проекту запрошені не тільки студенти-активісти, а також школярі, які проявили бажання допомогти. Учні, спостерігаючи за роботою дорослих, бачать реальну практичну дію у захисті довкілля. Таким чином, і серед них формується активні екологічно свідомі лідери.

5. **Пропаганда захисту довкілля** – наш проект слугуватиме прикладом для усіх людей, яким не байдужий стан зовнішнього середовища, адже для того, щоб щось змінити не потрібно чекати на когось, потрібно просто змінитися самому, і змінити світ навколо себе.

-соціальні завдання:

6. **Забезпечення літніх людей місцем відпочинку на природі** – медиками доведено, що перебування на свіжому повітрі кожного дня зменшує ризик появи інфарктів та інсультів, які є найбільш розповсюдженими захворюваннями серед людей похилого віку.

7. **Створення умов для організації змістовного дозвілля на природі та подальшій реабілітації** – на території парку планується проводити рекреаційно-гедоністичні заняття, психофізіологічну розрядку, раціональний відпочинок та культурні розваги для ветеранів війни та праці.

8. **Привернення уваги громадськості до проблем ветеранів війни та праці** – з кожним роком кількість ветеранів війни зменшується, тому варто над цим замислитися й долучати більше людей, надання необхідної допомоги та створення якнайсприятливіших умов є першочерговим завданням для нас.

9. **Формування діалогу між старшим і молодшим поколіннями** – соціальна взаємодія й підтримка інших, необхідні для душевного здоров'я людей похилого віку, мають підкріплюватися створенням певного середовища, де може відбуватися взаємодія між старшими і молодшими поколіннями. Важливо також показати молодим людям необхідність турботи про літніх людей.

Таким чином, реалізація проекту відбувається у два етапи:

Перший етап (2010-2012 роки) включає облаштування, виділеної керівництвом пансіонату ділянки, будівництво парку відпочинку.

Другий етап (2012-2014 роки) проекту передбачає створення центру реабілітації ветеранів війни, праці та інвалідів на території збудованого парку відпочинку.

У табл. №5, №6 наведені звіти з реалізації заходів проекту.

Таблиця №5

Звіт проведених заходів проекту за 2011 рік

Дата	Заходи
Вересень 2011 року	1. Проведення соціологічного дослідження серед підопічних щодо доцільності будівництва парку відпочинку. 2. Отримання дозволу адміністрації на створення парку відпочинку на території пансіонату. 3. Затвердження плану заходів проекту. 4. Організація зустрічі студентів-медиків із підопічними пансіонату.
23 вересня 2011 року	5. Привітання підопічних пансіонату студентами до Дня Полтави.
Жовтень 2011 року	6. Прибирання території пансіонату від сміття. 7. Очищення території від бур'янів. 8. Фарбування огорожі навколо паркової зони. 9. Слідкування за станом дерева, кущів. 10. Полив дерев та кущів. 11. Підготовка території до насадження квітів.
1 жовтня 2011 року	12. Проведення свята до Дня похилого віку, привітання підопічних.
30 жовтня 2011 року	13. Презентація першого етапу створення парку.
Листопад 2011 року	14. Організація змістовного дозвілля на відкритому повітрі для ветеранів війни та праці з участю лікарів, студентів та школярів.
Зима 2012 року	15. Слідкування за чистотою території пансіонату. 16. Прибирання снігу та сміття. 17. Проведення заходів у зимовий час на свіжому повітрі для літніх людей.
Весна 2012 року	18. Засадження території деревами та квітами. 19. Розбиття клумб на території. 20. Встановлення та фарбування бесідок.

Таблиця №6

Звіт проведених заходів проекту за 2012 рік

Дата	Заходи
Вересень 2012 року	1. Слідкування за чистотою території пансіонату. 2. Прибирання сміття та бур'яну. 3. Прибирання території ставка. 4. Закупівля дерев, кущів, квітів для насадження. 4. Насадження дерев на прибраній території. 5. Засадження території травою, створення газону. 6. Встановлення лавочок, облаштування паркової території. 7. Розбиття клумби квітів, ландшафтних композицій. 8. Організація змістовного дозвілля на відкритому повітрі для ветеранів війни та праці з участю лікарів, студентів та школярів.

23 вересня 2012 року	9. Привітання підопічних пансіонату студентами та школярами до Дня Полтави.
1 жовтня 2012 року	10. Проведення свята до Дня похилого віку, привітання підопічних. 11. Презентація нової насадженої ділянки.

Упродовж вересня 2011 року відповідно до плану було заплановано і здійснено наступні заходи:

1. Проведено соціологічне дослідження, у якому взяли участь 255 чоловік. Анкетування показало, що 243 чоловік вважають, що створення парку відпочинку значно покращить їхнє дозвілля. Сумно, але з цих 243 чоловік лише 50 підопічних пансіонату вірять у реалізацію задуму.

Фото 1. Обговорення із підопічними створення парку.

2. Від керівництва пансіонату було отримано офіційний дозвіл на проведення робіт на ділянці (Додаток А).
3. Розроблено детальний план та тривалість виконання заходів проекту й визначено відповідальних за їх реалізацію.
4. Організовано зустріч студентів-медиків ВДНЗ України «УМСА» із підопічними пансіонату.

Фото 1-2. Зустріч студентів-медиків з підопічними пансіонату, 2011 р.

5. Відбулося привітання ветеранів війни та праці з Днем Полтави.

Фото 3-4. Привітання ветеранів війни та праці з Днем Полтави, 2011 рік.

6. Обрано ділянку, де будуть проводитися роботи по облаштуванню парку відпочинку, визначені заходи по облаштуванню парку відпочинку.

Фото 5-8. Ділянка для облаштування парку відпочинку до початку робіт, 2011 рік

7. Відбулося прибирання території від сміття, бур'янів та опалого листя.

Фото 9-10. Прибране сміття на території пансіонату, 2012 рік

8. Фарбування огорожі навколо пансіонату.

Фото 11-12. Огорожа пансіонату до і після проведених робіт, 2011 рік

9. Слідкування за чистотою території та станом дерев та кущів.

Фото 13-18. Слідування за чистотою території пансіонату, 2012 рік
9. Насадження туй та кущів спіреї Ван Гутта.

Фото 19-26. Насадження кущів та туй.

11. Насадження ялинок для аромотерапії.

Фото 27-34. Насадження кущів та туй.

12. Розбиття клумб на території.

Фото 35-38. Створені клумби на території пансіонату, 2012 рік

13. Замоклення та встановлення лавочок.

Фото 39-42. Підготовча робота для встановлення лавочок, 2012 рік

14. Встановлення та фарбування бесідок

Фото 43-48. Встановлення бесідок для підопічних пансіонату.

15. Поздоровлення підопічних з Днем людей похилого віку.

Фото 49-50. Привітання підопічних з Днем людей похилого віку.

ВИСНОВКИ

У ході проведення теоретичної та практичної частини наукового дослідження були зроблені наступні висновки:

Студентське самоуправління (синонімами якого є самокерування, самоврядування) – форма управління, за якої студентство має право

самостійно вирішувати питання внутрішнього управління, або виборна установа, що здійснює таке управління, а також мати свої керівні органи.

Найбільш поширеною організаційною структурою органів студентського самоврядування в Україні є лінійно-функціональна оргструктура, перевагами якої є чіткість і простота взаємодії, швидке здійснення управлінських рішень завдяки своїй ієрархічності та відповідальність кожного за виконання свого завдання. Найбільш дієвою оргструктурою є матрична організація управління – ефективний тип організаційної структури управління, що створюється шляхом поєднання структур лінійного та програмно-цільового типів.

Студентське самоврядування різних країн має як спільні, так і відмінні риси. У науковій роботі були розглянуті особливості ОСС Англії, США, Франції, Румунії, Німеччині та Польщі. Особливості, що характерні для світового самоврядного руху: фінансування діяльності органів студентського самоврядування адміністрацією ВНЗ, прямі і таємні вибори до органів студентського самоврядування, відсутність студентських профспілок, забезпечення органів студентського самоврядування потужною базою для здійснення своїх обов'язків та значний досвід роботи в демократичних умовах.

Студентське самоврядування ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» – це форма управління, за якої студенти на рівні академічної групи, факультету, гуртожитку, курсу, спеціальності, студентського містечка, іншого структурного підрозділу ВНЗ мають право самостійно вирішувати питання внутрішнього управління. Вищим виконавчим органом студентського самоврядування університету є «Рада студентів та аспірантів ПУЕТ». Діяльність студентської ради ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» спрямована у науковому та виховному напрямках.

Дослідження «Бачення студентського самоврядування XXI століття» у ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» показало, що студенти не задоволені станом розвитку ОСС університету, але бажають долучитися до студентського

самоврядування для покращення його діяльності, та визначають, що провідним напрямом роботи органів студентського самоврядування має бути розробка та реалізація проектів. SWOT-аналіз показав, що «вузькими місцями» діяльності студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» є лідерство та проектна діяльність. Загалом студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» має більше сильних сторін і можливостей, ніж слабких сторін та загроз, що є позитивною тенденцією розвитку.

Після проведеного соціологічного дослідження було визначено, що одним із перспективних напрямів діяльності органів студентського самоврядування ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ» має бути проектна діяльність. Тому нами був реалізований соціально-екологічний проект «Створення парку відпочинку на території Горбанівського геріатричного пансіонату ветеранів війни та праці, м.Полтава».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>. – Назва з екрану.

2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>. – Назва з екрану.
3. Закон України «Про звернення громадян» [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрану.
4. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» від 5 лютого 1993 року № 2998-XII (зі змінами) [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>. – Назва з екрану.
5. Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 1 грудня 1998 року № 281-XIV (зі змінами) [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/281-14>. – Назва з екрану.
6. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21 червня 2001 року № 2558-III (зі змінами) [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>. – Назва з екрану.
7. Указ Президента України «Про першочергові заходи щодо реалізації державної молодіжної політики та підтримки молодіжних громадських організацій» від 6 жовтня 1999 року № 1284/99 [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1284/99>. – Назва з екрану.
8. Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо реалізації державної молодіжної політики» від 29 березня 2001 року № 221/2001 [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/221/2001>. – Назва з екрану.

9. Типове положення про студентське самоврядування у ВНЗ, затверджене наказом Міністерства освіти і науки №166 // Інформаційний вісник вищої освіти. – 2002. – №7. – С.98-100.
10. Положення про державний вищий навчальний заклад, затверджене постановою Кабінету Міністрів України №1074 [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1074-96-%D0%BF>. – Назва з екрану.
11. Декларація «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні» від 15 грудня 1992 року № 2859-ХІІ (зі змінами) [Електронний ресурс] // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2859-12>. – Назва з екрану.
12. Сайт університету економіки та торгівлі. – Режим доступу: <http://www.pusku.edu.ua/organization.php>. – Назва з екрану.
13. Сайт Всеукраїнської студентської ради. – Режим доступу: <http://vsr-mon.org.ua/>. – Назва з екрану.
14. Андресюк Б.П. Місцеве самоврядування в сучасній Україні: проблеми і перспективи / Б.П. Андресюк. – К.: Стилос, 1997. – 223 с.
15. Андрущенко В., Лутай В. Філософія освіти в сучасній Україні: стан та перспективи розвитку / В. Андрущенко, В. Лутай // Вища освіта України. – 2004. - №4. – С.5-12.
16. Аносов І.П. Соціально-педагогічні основи студентського самоврядування як джерела демократизації вищої школи (управлінський аспект) / І.П. Аносов, В.М. Приходько, М.І. Приходько. – Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2008. – 196 с.
17. Астахова О., Філіпова О. Сучасне студентство як активний суб'єкт соціальних перетворень / О. Астахова, О. Філіпова // Матеріали ІV Конференції Всеукраїнської студентської ради при МОН України. – К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2007. – 81 с.
18. Базилевича В.Д. Сучасна економічна освіта: Україна і Болонський процес / В.Д. Базилевича – К. : Знання, 2006. – 326 с.

19. Бондар В.І. Дидактика: Ефективні технологій навчання студентів / В.І. Бондар. – К.: Академія, 2006. – 486 с.
20. Боришевський М. Духовні цінності як детермінанта громадянського виховання особистості / М. Боришевський // Цінності освіти і виховання : Наук.-метод. зб. – К., 1997. – С. 21-25
21. Бургін М. Виховання громадянина: проблеми, структури, функції / М. Бургін // Освіта України. – 1997. – 7 берез. – С.4
22. Вакарчук І.О. Вища школа: Науково – практичне видання / І.О. Вакарчук, В.Д. Шинкарук, К.М.Левківський. – 5-те вид. – К.: Товариство “Знання” України, КОО, 2008. – 128с.
23. Ванькович У. Студентське самоврядування в Україні / У. Ванькович. – К.: Молодіжна альтернатива, 2004. – 60 с.
24. Ващенко Л. М. Проектування інноваційно-розвиваючого середовища в освіті / Л. М. Ващенко / Неперерв. проф. освіта: теорія і практика. – 2002. – Вип. 3. – С. 20-27.
25. Винославська О.В. Психологічні особливості студентської групи / О.В. Винославська // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – №7. – С.65-70.
26. Войтенко Т.О., Гончарук О.С., Привалов Ю.О. Громадянське суспільство в Україні: аналіз соціального конструювання / Т.О. Войтенко, О.С.Гончарук, Ю.О. Привалов. – К.: Стилос, 2002. – 368 с.
27. Волинка Г.І. Вступ до педагогіки: основи педагогічної теорії / Г.І. Волинка. – К.: Вища школа, 2006. – 424 с.
28. Волинка Г.І. Педагогіка вищої школи / Г.І. Волинка. – К.: Вища освіта, 2005. – 244 с.
29. Вольфовська Т.О. Соціальні уявлення молоді про способи й моделі взаємодії у суспільстві / Т.О. Вольфовська // Педагогіка і психологія. – 2005. – №3. – С. 98-106

30. Гессен С.І. Основи педагогіки: Введення в прикладну філософію: Навчальний посібник для вузів / С.І. Гессен. – М.: Школа – Пресс, 2008. – 448 с.
31. Дідичук Л.А. Студентське самоврядування як організаційна форма виховання лідерських здібностей [Електронний ресурс] / Л.А. Дідичук // Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Sitimn/2010_23/Studentske_samovraduvanna_ak_organizaciina_forma_samovraduvanna.pdf. – Назва з екрану.
32. Донець А., Боренько Я., Дьоміна В. Управління міжнародними молодіжними проектами : методичний посібник [Текст + Електронний ресурс] / упорядники : А. Донець, Я. Боренько, В. Дьоміна. – Донецьк : Донецький молодіжний дебатний центр, 2009. – 414 с. – Режим доступу: http://www.salto-youth.net/downloads/4-17-2266/YiA_Guide_UA.pdf. – Назва з екрану.
33. Кампо В.М. Місцеве самоврядування в Україні / В.М. Кампо. – К.: Ін Юре, 1997. – 36 с.
34. Каюмова О. Участь органів студентського самоврядування та їх об'єднань у формуванні та реалізації освітньої та молодіжної політики / О. Каюмова. – Львів: Юриспруденція, 2008. – 176 с.
35. Кіпень В. Українське студентство: на що орієнтуємося і що цінуємо? / В. Кіпень // Управління освітою. – 2001. – № 22. – С. 10.
36. Клочек Л.В. Інформаційний та мотиваційний компоненти у студентському віці / Л.В. Клочек // Вісник Харківського державного педагогічного університету ім. Г.С.Сковороди. Психологія. – Харків: ХДПУ, 2003. – Вип.10. – С.76–83.
37. Кращенко Ю. Студентське наукове товариство Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка: шляхи становлення / Ю. Кращенко // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (XIV Каришинські читання). – Полтава, 2007. – С. 75-77.

38. Крживицький С.Є. Дідковський А.І. Навчально-методичний комплекс як необхідний засіб педагогічних технологій / С.Є. Крживицький. А.І. Дідковський // Сучасні педагогічні технології у вищій школі: науково-методичний збірник. Вінниця - Київ, 2005 с.18-19.
39. Кузьменко В. Індивідуалізація виховання і навчання / В. Кузьменко // Дошк. вих., 2009.- № 10. - С. 5-7.
40. Лук'янова М.І., Калініна Н.В. Навчальна діяльність школярів: сутність і можливості формування. Методичні рекомендації для вчителів і шкільних психологів / Лук'янова М.І., Калініна Н.В. – Ульяновськ: ІПК ПРО, 2008. – 64 с.
41. Малашенко Г.П. Менеджмент в освіті / Г.П. Малашенко. – К: Либідь, 2006. – 204 с.
42. Митник О.Я. Перші кроки по нескінченній дорозі пізнання: з досвіду навч.-виховної роботи в класах прискороного навчання / О.Я. Митник // Наук.-практ.центр. - К. : Б.В., 2003. - 36 с.
43. Михайлик Л.В. Інноваційний менеджмент у сучасній школі / Л.В. Михайлик // Управління школою. – 2005. – №7. – С. 19-21.
44. Мот В.С. Педагогіка та Болонський процес / В.С. Мот. – К.: Либідь, 2007. – 410 с.
45. Ніколаєнко С. Студентське самоврядування на шляху до європейського простору вищої освіти / С. Ніколаєнко // Освіта України. – 2007. – №49-50. – С.1-3.
46. Омельченко Ж. О. Формування загальнолюдських цінностей як мети виховання в працях видатних мислителів / Ж. О. Омельченко // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 3. – С. 188-193.
47. Островська К. Труднощі виховання як бар'єри нормативного розвитку особистості / К. Островська // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Проблеми девіантоної поведінки: історія, теорія, практика”. – К.: Міленіум, 2002. – С. 262 – 265.

48. Чеботар Л., Лаган О., Крікунова В. Перша лекція: Роль студентського самоврядування у забезпеченні якості вищої освіти [Електронний ресурс] / Л.Чеботар, О.Лаган, В.Крікунова // сайт Almamater. – Режим доступу: <http://almamater.com.ua/modules/smartsection/item.php?itemid=3>. – Назва з екрану.
49. Bush T., Bell L. The Principles and Practice of Educational Management (Centre for Educational Leadership and Management) / T. Bush., L. Bell. – Sage Publications Ltd, 2003. – 332 p.
50. Cavusgil T., Knight G., Riesenberг J. Education Management, and the New Realities [Text]/ T.Cavusgil, G.Knight, J. Riesenberг. – NJ: Prentice Hall, 2007. – 704 pages
51. Colquitt J. Organizational Behavior: Improving Performance and Commitment in the Workplace / J.Colquitt. – NY: McGraw-Hill, 2010. – 768 p.
52. Deresky H. International Management: Managing Across Borders and Cultures, Text and Cases / H. Deresky. – NJ: Prentice Hall, 2010. - 480 pages
53. Drago-Severson E. Becoming Adult Learners: Principles and Practices for Effective Development. - Peter Lang Publishing, 2010. – 411 p.
54. Fowler F. Policy Studies for Educational Leaders: An Introduction / F. Fowler. - Prentice Hall, 2008. – 432 p.
55. Glatthorn A. The Principal as Curriculum Leader / Glatthorn A.. - Corwin Press, 2010. - 216 p.
56. Hamilton A. Handbook of Project Management Procedures / A. Hamilton. – TTL Publishing, Ltd. – p.34-45
57. Harrison L., Lock D. Advanced project management: a structured approach / L. Harrison, D. Lock. – Gower Publishing, Ltd., 2004. – P.34-38
58. Harrison L., Lock D. Project management: a structured approach / L. Harrison, D. Lock. – Gower Publishing, Ltd., 2005. – 456 p.
59. Hill C. International business / C. Hill. – NY: McGraw-Hill, 2010. – 759 pages
60. Jayant K., Fendler R. Lectures in Students government / K. Jayant, R. Fendler. – A: Kendall Hunt Publishing, 2011. – 346 pages

61. Jossey-Bass B. Management Teams: Why They Succeed / B.Jossey-Bass. - Pfeiffer Wiley, 2005. – 140 p.
62. Kousholt Bjarne. Project Management / B. Kousholt. – Nyt Teknisk Forlag, 2007. –59 p.
63. Kousholt Bjarne. Management / B. Kousholt. – Nyt Teknisk Forlag, 2008. – 123 p.
64. Phillips Joseph. PMP Project Management Professional Study Guide / J. Phillips. – NY: McGraw-Hill Professional, 2003. –354 p.
65. Porter M. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors [Text]/ M. Porter. – B: Free Press, 1998. – 397 p.
66. Porter M. Strategy in Education: Techniques for Analyzing Industries and Competitors [Text]/ M. Porter. – B: Free Press, 1999. – 487 p.
67. Rebore R. Human Resources Administration in Education: A Management Approach / R. Rebore. - Prentice Hall, 2010. – 416 p.
68. Rogers K. Client-centered therapy: Its current practice, implications and theory / K. Rogers. – L: Constable, 1991. – 560 p.
69. Rogers K. Current practice, implications and theory of management / K. Rogers. – L: Constable, 1992. – 660 p.
70. Rosenberg M. Self-Esteem Scale of Students / M. Rosenberg // Measures of Social Psychological Attitudes. – Ann Arbor: Institute for Social Research, 2002. P. 98-101.
71. Senge P. Schools That Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares About Education. - Crown Business, 2009. – 608 p.
72. Wright K. Computer-Mediated Communication in Personal Relationship / K. Wright. - Peter Lang Publishing, 2010. – 411 p.
73. Wright K. Students- Teacher Relationship / K. Wright. - Peter Lang Publishing, 2010. – 411 p.

Оберіть відповідь, яку вважаєте найоптимальнішою:

1. Чи задоволені ви діяльністю студентського самоврядування?
<p>А. Так Б. Ні В. Не помічаю роботу ОСС</p>
2. Щоб ви порадили органам студентського самоврядування для більш ефективної роботи?
<p>1. Розробка та реалізація проектів та залучення більшої кількості учасників. 2. Зміна лідерів студентського самоврядування. 3. Проведення тематичних конференцій, круглих столів, майстер-класів та ін.</p>
3. Який захід, проведений ОСС вам найбільше запам'ятався?
<p>А. Студентська конференція. Б. Міс Університету. В. Поїздка до дитячого будинку. Г. КВК.</p>
4. Чи вважаєте ви, що органи студентського самоврядування мають бути партнерами в управлінні університетом?
<p>А. Так. Б. Ні.</p>
5. Чи готові ви долучитися до роботи студентського самоврядування?
<p>А. Так, з великим задоволенням. Б. Так, але коли матиму вільний час. В. Ні.</p>

Бланк-оцінювання роботи студентського самоврядування ВНЗ

Укоопспілки «ПУЕТ»

№ п/ п	Параметри	Оцінка					
		6	5	4	3	2	1
10.	Лідерство						
11.	Фінансування діяльності						
12.	Підтримка адміністрації						
13.	Напрацьований досвід						
14.	Використання світового досвіду						
15.	Проектний менеджмент						
16.	Співпраця з ОСС ін. ВНЗ						
17.	Представництво ВНЗ						
18.	Міжнародне співробітництво						

Рекомендації для покращення роботи органів студентського самоврядування в Україні

1. Створити можливості для аналізу процесів розвитку студентського самоврядування, зокрема шляхом проведення соціологічних досліджень з організації самоврядування у вищих навчальних закладах.

2. Підвищувати рівень зацікавленості студентів суспільним життям власного вищого навчального закладу за допомогою видання регулярних студентських видань, листівок, брошур, створення відповідних веб-сайтів тощо.

3. Спонукаати адміністрацію вищих навчальних закладів до створення сприятливого соціально-психологічного мікроклімату в колективах, атмосфери довіри студентів до викладачів і керівництва, належних матеріально-технічних умов для вільного самовиявлення студентів.

4. Залучати органи студентського самоврядування ВНЗ до участі у міжнародних студентських конференціях, присвячених проблемам студентського самоврядування, брати участь у міжнародних програмах обміну досвідом у сфері студентського самоврядування.

5. Проводити міжуніверситетські тематичні круглі столи, видавати інформаційні матеріали з цієї теми для зацікавлення активістів ОСС у дослідженні досвіду європейських студентів у побудові дійової структури студентського самоврядування.

6. Запроваджувати проектну діяльність у роботі органів студентського самоврядування.

**Рекомендації щодо покращення роботи ВНЗ Укоопспілки
«ПУЕТ»**

1. Впроваджувати проектний менеджмент у діяльність ОСС. Підготовка проектів та їхня реалізація – це дієвий європейський метод самоврядування громади.

2. Залучати більшу кількість студентів до спільної роботи, таким чином підвищуючи інтерес та зацікавленість студентів до розвитку студентського самоврядування університету.

3. Проводити соціологічні дослідження для визначення рівня задоволеності роботою студентського самоврядування у ВНЗ Укоопспілки «ПУЕТ».

4. Брати активнішу участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах, семінарах тощо, формуючи та зміцнюючи позитивний імідж університету.

5. Розвивати міжнародне співробітництво, що надасть можливість брати участь у культурних обмінах, переймаючи та запроваджуючи світовий досвід.